

Újpest-Belsőváros

2008. 10. 05.

Loránt Gábor

A CSELEKEDETEK ÉS A HIT

Olvasandó (lectio): Jak 2,14-26

Alapige (textus): Jak 2,17

*Testvéreim, mit használ, ha valaki azt mondja, hogy van hite, cselekedetei pedig nincsenek? Vajon meg tarthatja-e őt a hite? Ha pedig egy férfi vagy nőtestvérnek nincs rendes ruhája, és nincs meg a mindennapi eledele, és közületek valaki ezt mondja nekik: Menjetek el békességgel, melegedjete meg, és lakjatok jól, de nem adjátok meg nekik, amire szüksége van a testnek, mit használ az? **Így a hit is, ha nincsenek cselekedetei, halott önmagában.** De mondhatja valaki: Neked hited van, nekem pedig cselekedeteim vannak. Mutasd meg nekem a te cselekedetek nélküli hitedet, én pedig megmutatom neked az én cselekedeteimből a hitemet. Te hiszed, hogy egy az Isten, jól teszed. Az ördögök is hiszik, és rettegnek. Akarod-e pedig tudni, te hiábavaló ember, hogy a hit cselekedetek nélkül hasznavehetetlen? Ábrahám, a mi atyánk, nem cselekedetekből igazult meg, amikor fiát, Izsákot felvitte az oltárra? Látod, hogy hite együtt munkálkodott a cselekedeteivel, és a cselekedetekből lett teljessé a hit. És beteljesedett az Írás, amely ezt mondja: Hitt pedig Ábrahám Istennek, és tulajdoníttatott az neki igazságul, és Isten barátjának neveztetett. Látjátok tehát, hogy cselekedetekből igazul meg az ember, és nem csupán hitből. Ugyanígy a parázna Ráháb is vajon nem cselekedetekből igazított-e meg, amikor a követeket a házába fogadta, és más úton bocsátotta el őket? Mert amint halott a test lélek nélkül, úgy halott a hit is cselekedetek nélkül. (rev. Károli)*

Imádkozzunk!

Úr Isten! Köszönjük Neked a hetedik napnak a lehetőségét, hogy elcsendesedhetünk, hogy Rád figyelhetünk, hogy eljöhöhetünk a Te házádba,

figyelhetünk a Te Igédre. Köszönjük, Uram, a Te megtartó kegyelmedet, amivel egész héten őriztél bennünket. Köszönjük, hogy azokhoz a próbákhoz, azokhoz az eseményekhez, amik velünk történetek, adtál erőt a héten. Úr Jézus! Könyörgünk most a Te Szentlelkedért! Legyél itt, közöttünk! Könyörgünk a Te útmutató Szentlelkedért, hogy érthessük meg a Te szavadnak üzenetét, és tegyél rendet a mi fejünkben a hit és a cselekedetek kérdésében! Lehessen ennek helyes, és jó helye a mi életünkben! Áldd meg istentiszteletünket, nagyok és kicsik között is!

Ámen.

Isten bűnbocsátó kegyelmének hirdetése:

De aki belenéz a szabadság tökéletes törvényébe, és megmarad mellette, és nem feledékeny hallgató, hanem tevékeny cselekvő, az boldog lesz tetteiben. (Jak 1,25)

Igehirdetés

Kedves Testvérek!

Október van, amit sokszor a reformáció hónapjának szoktunk nevezni. Néhány évvel ezelőtt mutatták be a Luther című filmet, amelyet gondolom, hogy sokan láttunk. A reformáció nagy felfedezése, vagy még inkább újra felfedezése volt a négy „egyedül”.

Ez négy kifejezés: a *Sola Scriptura* – egyedül a Szentírás, vagyis hitünk és életünk egyetlen alapja, egyetlen forrása, egyedüli zsinórmértéke a Biblia, ahol Isten mindent kijelentett, ami az üdvösségre és az örökéletre, beleértve az e földi életet is, szükséges.

Aztán a *Sola gratia* – egyedül kegyelemből, vagyis Isten előtti megigazulásunk azért lehetséges, mert Ő kegyellemmel és irgalommal fordul választottai felé.

Sola fide – egyedül hit által, mert csak a hit segítségével tudjuk ezt a kegyelmet megragadni, és magunkévá tenni.

Solus Christus – egyedül Krisztus, mert ezt a kegyelmet Isten Jézus Krisztus keresztye és feltámadása által adta nekünk. Sőt, a hit is egyedül Krisztus keresztyére és üres sírjára tekint, mert a hit is Isten ajándéka.

Aztán van egy ráadás, egy ötödik „egyedül” is: a *Soli Deo gloria* – egyedül Istené a dicsőség.

Igen! Mindezek az „egyedül”-ök a reformáció nagy újrafelfedezései, és jelszavai voltak. Mindezt tudjuk, ismerjük, mégis... Mégis, ha református emberekkel beszélgetek, és az üdvösségre tartozó dolgok hangzanak el, nagyon sokszor kapom azt a választ, hogy „Igyekszem jószándékú, becsületes emberként élni az életemet, mert úgy gondolom, hogy Isten előtt így lehetek kedves. Nem tettem én semmi olyat, ami miatt Isten engem elkárhoztatna. Végül is akár családban, akár munkahelyen,

olyan életet élek, amely ha lehet, hogy hagy is maga után valami kívánnivalót, de azért alapvetően rendben vagyok Istennel.

Hát hogy van ez? Cselekedetektől van a megigazulás, cselekedetektől van az üdvösség, vagy hit által? Mert tudjuk ezeket a jelszavakat, mondogatjuk ezeket a jelszavakat, ilyenkor, októberben, különösen október 31. tájékán. Igen, a nagy felfedezések, vagy újrafelfedezések: Sola Scriptura, Sola gratia, Sola fide, Solus Christus, Soli Deo gloria. És mégis életünkben úgy élünk, hogy ezek csak jelszavak, jelmondatok az életünkben, de tartalom nincsen mögöttük.

Mert mi magunk is sokszor úgy gondoljuk, hogy igen, ha jó cselekedeteket teszem, akkor lehetek kedves Isten előtt.

De miért kell ezt egyáltalán tudnunk? Hát nem mindegy, hogy a jócselekedeteket ezért vagy azért tesszük? Hát nem a végeredmény a fontos? Nem az a fontos, hogy embertársainknak jót tegyünk? És nem az a fontos, hogy valamilyen, ilyen vagy olyan módon, de üdvösségre kerüljünk. Hogy aztán az hogyan történik, hát nem mindegy? Remélhetően messze van még a halálunk, hogy az azt követő eseményekkel foglalkozzunk. Hogy mi lesz majd halálunk után? Hogy ítélet, üdvösség, kárhozat...

De aki így beszél, az elárulja, hogy semmit sem ért az Isten dolgaiból. Nem ért semmit az Ő dolgaiból, mert az örökélet nem a halálunk után kezdődik, hanem már elkezdődhet e földi életünkben. Ahogy szoktuk énekelni: „*Érzem, hogy az örökélet már e földön az enyém lett.*” Halálunk után már késő találkozni Jézus Krisztussal! Addig kell, amíg élünk!

Ráadásul az örökélet nem mennyiségi kérdés, hanem minőségi. Nem azt jelenti, hogy hosszabb, hosszabb, még hosszabb, aztán végül örök, hanem: minőségileg más. Mert ez az igazi élet, az örökélet, ami ezen a földön a miénk lehet attól a pillanattól kezdve, amikor újjászülettünk.

Végül azért is nagyon fontos tudnunk, hogy hogyan is vannak ezek a dolgok, mert mindenki úgy él, ahogyan hisz, azt éli meg, amit hisz. Mindennapi életünk szempontjából egyáltalán nem mindegy, hogy azért igyekezzük a jót cselekedni, hogy megigazuljunk, vagy azért tesszük a jót, mert megigazultunk. Nem ugyanaz ugyanis a félelem és a hála. Nem ugyanaz az izzadságszagú erőlködés és a megajándékozottság. Nem ugyanaz az állatok idomítása, hogy az idomítótól való félelem miatt, vagy azért, mert ő egy kockacukrot ad nekünk, azért tesszük a jót? Azért viselkedünk úgy, ahogy ő mondja? Vagy pedig mint gyermekek...

Vagyis a dilemma: cselekedetektől igazul meg Isten előtt az ember, vagy hit által, kegyelemből?

Amikor most elérteztünk Jakab levelének ehhez a részéhez, akkor úgy látjuk, mintha a Biblia is hordozná ezt a dilemmát.

Hadd olvassam el a 21. verset: *Ábrahám, a mi atyánk, nem cselekedetektől igazult meg, amikor fiát, Izsákot felvitte az oltárra?* Ez

egy költői kérdés. Mert Jakab erre azt a választ adja, hogy „igen, így van!” De a Római levélben pont a fordítottját olvassuk: *Mit mondunk tehát, mit ért el Ábrahám, a mi atyánk, test szerint? Mert ha Ábrahám cselekedetéből igazult meg, van mivel dicsekednie, de nem Isten előtt. De mit mond az írás? Hitt Ábrahám Istennek, és ezt ő igazságul számította be neki.*” (Róm 4,2-3)

Jakab azt mondja, hogy Ábrahám cselekedetéből igazult meg, Pál pedig azt mondja, hogy nem cselekedetéből, hanem hitből.

Vagy a 25. vers: „*Ugyanígy a parázna Ráháb is vajon nem cselekedetéből igazított-e meg, amikor a követeket a házába fogadta, és más úton bocsátotta el őket?*” És mit mond a Zsidókhöz írt levél? „*Hit által nem vezett el az engedetlenekkel együtt Ráháb, a parázna nő, amikor befogadta a kémeket békességgel.*” (Zsid 11,31 Rev. Károli)

Most cselekedetek által, vagy hit által? Hit vagy cselekedetek?

Most fogalmazzuk meg, és járjuk körül ezt a dilemmát úgy, hogy a megigazulás hit vagy cselekedetek által következik-e be? És keressük erre a Biblia válaszát, mert ez a keresztyénség alapkérdése. De ugyanakkor ez a mindennapi életünk alapkérdése is! Mert mondtam, hogy mindenki úgy él, ahogy hisz. Amit hisz, azt fogja tenni.

Kedves Testvérek! Az egész Biblia arról beszél, hogy a megigazulás, az üdvösség, az örökélet kegyelemből, hit által lehet a miénk. Csak két ígét hadd idézzek!

Pál írja az Efézusi levélben: *Mert kegyelemből nyertetek üdvösséget, hit által, és ez nem tőletek van, Isten ajándéka ez, nem cselekedetéből, hogy senki se dicsekedjék.* (Ef 2,8-9)

Én azt hiszem, hogy ennél egyértelműbben kevés helyen van megfogalmazva a Bibliában.

De Jézus is ezt mondja: *Az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, az egyedül Igaz Istent, és akit elküldtél, a Jézus Krisztust.* (Jn 17,3) „*Szenteld meg őket az igazsággal: a te igéd igazság.*” (Jn 17,17)

Kedves Testvérek! Az örökélet, a megigazulás olyan, mint a karácsonyi ajándék, amikor egy kisgyermeket megajándékozunk. Nem azt mondjuk, hogy „Édes fiam, ha jól fogsz viselkedni, akkor karácsonyra ezt és ezt kapsz...” Lehet, hogy esetleg a bizonyítványosztás után, ha jó a bizonyítvány, kap valami további ajándékot, de a karácsonyi ajándék nem ilyen. Az nincs feltételekhez kötve. Nem is mondjuk azt, hogy „Édes fiam, ha megdolgozol érte, akkor kapsz karácsonyi ajándékot.” Vagy nem is úgy szokott lenni, hogy átadjuk, hogy ott van a fa alatt, és miután a gyermek kibontotta, azt mondjuk, hogy „15 ezer forintba került”. Elég érdekes karácsonyi ajándék lenne! A karácsonyi ajándék, a karácsonyi ajándék!

A Biblia egyértelműen azt tanítja, hogy az örökélet, az üdvösség: Isten ajándéka, amit ingyen ad nekünk. Azért sem megdolgozni nem kell, sem

fizetni nem kell érte, sem elhatározások nem kellene. Nem kell semmi hozzá, mert: ajándék!

A Biblia egyértelműen azt tanítja, hogy „Sola Scriptura, Sola gratia, Sola fide, Solus Christus”, sőt: „Soli Deo gloria”, egyedül kegyelemből, hit által.

De hát akkor mi ez itt, Jakabnál? Vajon Jakab ellene mond a Biblia egészének?

Kedves Testvérek, ez bizony másban is felmerült. Luther legszívesebben kihagyta volna a Bibliából. Ő Jakab levelét „szalma-levélnek”, töltelék-levélnek nevezte.

De Luther is rosszul látta! Mert nagyon fontos, hogy nem cselekedetekből van az üdvösség, de nem is cselekedetek nélkül.

A kettő nem ugyanaz! Nem cselekedetekből van az üdvösség, de nem is cselekedetek nélkül.

Visszatérve a kisgyermek esetére, hogyha kap egy karácsonyi ajándékot, akkor az azt jelenti, hogy nem utasítja vissza, nem akarja megfizetni, hanem éppen hogy örül neki, és legfőbbképpen játszik vele, él vele. Ha könyvet kapott, elolvassa. Ha játékot kapott, akkor játszik vele. Használja, él vele, foglalkozik vele. Örül neki, hiszen ezt kapta karácsonyi ajándékként.

Mi is, bár hit által, kegyelemből van az üdvösség, és abban a pillanatban a miénk lesz, amikor megragadjuk. Ennek az a következménye, hogy örülünk neki, és használjuk. Használjuk az üdvösséget! Mint ahogy a gyermek használja a játékot. Az pedig, hogy használjuk az üdvösséget, az nem más, mint a cselekedet.

Hogyha hittal megragadtuk azt a kegyelmet, melyet Isten ad nekünk, az cselekedetekben válik kézzelfoghatóvá a mi életünkben.

Jakab egy példát és egy képet hoz fel: Testvéreim, mit használ, ha valaki azt mondja, hogy van hite, cselekedetei pedig nincsenek? Vajon meg tarthatja-e őt a hite? Ha pedig egy férfi- vagy nőtestvérnek nincs rendes ruhája, és nincs meg a mindennapi eledele, és közületek valaki ezt mondja nekik: Menjetek el békességgel, melegedjete meg, és lakjatok jól, de nem adjátok meg nekik, amire szüksége van a testnek, mit használ az? Így a hit is, ha nincsenek cselekedetei, halott önmagában.

Ez a példa, amit Jakab felhoz, hogy az igazi hit nem merül ki szavakban. Az igazi hit nem merül ki gondolatokban. Az igazi hit utat tör magának, méghozzá cselekedetek által. És ugyanakkor egy képet is felhoz Jakab: *Mert amint halott a test lélek nélkül, úgy halott a hit is cselekedetek nélkül.*

Tehát az élő emberi szervezethez hasonlítja Jakab a hitet. Aki él, az tevékenykedik. Aki él, abban van lélek.

Annak idején még biológiából tanultuk, hogy mi is az élet. Természetesen a biológia nem tudja megfogalmazni, hogy mi az élet, de

azért elmondta, hogy igen, ahol van mozgás, helyválttatás, helyzetválttatás, ahol van anyagcsere, ahol... és mondták, ugye tanultuk, hogy milyen kritériumai vannak az életnek. Ugyanígy a lelki életnek is vannak következményei, vannak jelei. Van mozgás, van aktivitás. A hitemet megélem. A hit olyan, a kegyelem olyan, mint egy karácsonyi ajándék, de a karácsonyi ajándék nem arra való, hogy az ember feltegye a polcra, s soha többé elő ne vegye. Azért kapta, és – hogyha tényleg olyan célba találó ajándékot kapott –, akkor az a gyermek majd el fogja olvasni a könyvet, fog játszani a játékkal, használni fogja az ajándékot. Mi is használjuk az Isten kegyelmét, használjuk a hitet a cselekedeteinkben. Élünk, és éppen ezért mozgunk, és vagyunk!

Jakab nem Pállal ellenkezik, hanem az üres, tartalom nélküli hittel. „*Te hiszed, hogy egy az Isten, jól teszed. Az ördögök is hiszik, és rettegnek.*” Ugye ez a hit, ami nem az igazi hit, csak hogy „Elhiszem, hogy az Isten létezik, hát most miért ne létezhetne...” Kb. ilyen az a hit, amivel Jakab vitatkozik.

De figyeljük meg a két példát is! Figyeljük meg éppen ezt a kettőt: Ábrahámét és Ráhábét. Nem akarom részletezni, csak nagyon röviden utalok rá, hogy amikor szólt Isten Ábrahámnak, és Ábrahám hitt, az mindig valamiben tükröződött. Amikor Isten először megszólította, akkor erre a szóra elhagyta addigi lakhelyét, Úr-Kaszdimot. Először elment Háránig, aztán onnan elment az Ígéret földjére. Aztán Isten szólt neki, hogy vigye az ő fiát áldozatul a Mórijjá hegyére, az ő egyetlenét. S akkor fogta Ábrahám az ő egyetlenét, és vitte Mórijjá földjére, áldozatul. Hogy mit gondolt közben, az le van írva a Zsidókhöz írt levélben. Hogy arra gondolt, hogy nem érti a dolgot, lehet, hogy tényleg Isten most ezt kéri tőle, hogy áldozza fel fiát, Izsákot, de biztos, ha másképp nem, feltámadás révén vissza fogja kapni. És Ráháb cselekedete is. Nem mond ellent egymásnak a két Ige.

Hiszen az egyik Ige mit mondott? Azt mondta, hogy hit által nem vészett el Ráháb, a parázna nő, amikor befogadta a kémeket békességgel. Látjuk, hogy az ő hite a cselekedetében tükröződött. Mert hit által nem vészett el. Mit tett? Befogadta a kémeket! Nem azt mondta, hogy „Igen, elhiszem, hogy ti vagytok az élő Isten népe, boldoguljatok, hogy Isten megadja néktek...” Ábrahám sem azt mondta, hogy „Elhiszem, hogy Isten készített nekem egy új lakhelyet, de hát menjen, aki akar...”, hanem elindult. A cselekedetük mindig a hitükből származott!

Kedves Testvérek! Nagyon fontos, jegyezzétek meg, hogy van jó cselekedet, de nincs jócselekedet (így, egybe írva). Mint ahogyan Isten jó, de Jóisten (így, egybeírva) nincs! Isten jó, de az a fogalom, amit mi a „Jóistenen” értünk, nincs. „A *Jóistenke* majd megsegít...” Ilyen nincs!

Miért? Mert a jó egészen és egyedül Isten akaratához van kötve. Tehát olyan, hogy „jócselekedet”, önmagában nincs. Jó az, amit Isten akar. Az a jó cselekedet.

Az, hogy én valamit képzelek arról, hogy mi a jó, az semmit nem számít. Vagy az, amit a közvélemény jónak tart, semmit nem számít az üdvösség szempontjából. Ahogyan a közmondás is mondja, szoktam idézni közöttetek: „A pokol felé vezető út is jó szándékkal van kikövezve”. Vajon a jóemberek miért vannak állandóan konfliktusban egymással? Az egyik is jó ember, meg a másik is jó ember, mégsem tudnak egymással együtt élni. Miért? Mert a jó az, amit Isten akar. Jó az Isten szerinti jó. Ezért mondja Pál: „*Ami pedig nem hitből van, az bűn.*” (Róm 14,23b)

Tehetjük mi az ún. „jócselekedeteket”, de ha az nem hitből van, akkor az bizony bűn! A jócselekedet is lehet bűn, ha nem hitből van!

És megint csak Pál mondja: „*Mert az ő alkotása vagyunk Krisztus Jézusban jó cselekedetekre teremtve, amelyeket előre elkészített az Isten, hogy azokban járjunk.* (Ef 2,10). A jó cselekedetek, amelyeket Isten előre elkészített, az életünk, mint egy akna ott van az úton (bocsánat, hogy így mondom). Csak itt a képet pont megfordítva, akkor járunk az Isten útján, amikor ezekre rálépünk, és azok felrobbannak. Akkor tesszük azt a jót, amit Isten előre elkészített, és elhelyezett az életünk útján, hogy abban járjunk. Maga Jézus is azt mondja, hogy *Nem mindenki megy be a mennyek országába, aki ezt mondja nekem: "Uram, Uram!", hanem csak az, aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát.* (Mt 7,21). Így függ össze a hit és a cselekedetek. És így nincs ellentétben egymással Jakab és Pál.

Mert Pálnál azt látjuk, hogy a hitre helyezi a hangsúlyt, de amikor a hitről beszél, utána mindig látjuk a cselekedeteket is. Jakab viszont a kiüresedett hit ellen beszél, és ezért a cselekedetekre helyezi a hangsúlyt, mert jó cselekedeteket csak akkor tudunk tenni, hogyha Istennel hit által élő kapcsolatban vagyunk, és értjük az Ő akaratát.

Ezért kapcsolhatja össze Jakab is, éppen Ábrahám példájánál a hitet és a cselekedetet: *Ábrahám, a mi atyánk, nem cselekedetekből igazult meg, amikor fiát, Izsákot felvitte az oltárra? Látod, hogy hite együtt munkálkodott a cselekedeteivel, és a cselekedetekből lett teljessé a hit. És beteljesedett az Írás, amely ezt mondja: Hitt pedig Ábrahám Istennek, és tulajdonított az neki igazságul, és Isten barátjának neveztetett.*

Olyan, mintha Jakab három mondaton belül ellentmondana saját magának. Az egyik helyen azt mondja, hogy cselekedetekből igazult meg, a másik helyen viszont idézi az Írást: „*Hitt pedig Ábrahám Istennek, és tulajdonított az neki igazságul...*” De nincs itt semmi ellentmondás, mert valahol azt lehetne mondani, hogy az igaz hit és az igaz cselekedetek ugyanazt jelentik: Jézus Krisztus keresztségét, kegyelem által elfogadva. Egyszerűen: használjuk ezt az ajándékot! Élünk vele! Örüljünk neki, mint ahogy a kisgyermek is játszik az ő ajándék játékával!

Ámen.

Imádkozzunk!

Urunk! Áldunk Téged, hogy Te mindent megszereztél a számunkra, ami csak az üdvösséghez és az örökélethez szükséges. Ez egyedül a Te munkád! És köszönjük, hogy mi hálából és örömből ezt az ajándékot használhatjuk. Hogy megengeded nekünk, hogy használjuk ezt az ajándékot. Köszönjük, hogy így lehet teljessé a hitünk, hogy cselekedetei vannak, így magasztalhat Téged a mi hitünk, cselekedeteink által. Hogy úgy ragyogjon a mi világosságunk az emberek előtt, hogy lássák a mi jó cselekedeteinket, és ezek által Téged dicsőítsenek, Urunk! Köszönjük az eligazítást a hit és a cselekedetek dolgában. Köszönjük, hogy olyan világosan áll előttünk a Bibliában. Köszönjük, hogy nem félelemből, nem bérért kell dolgoznunk, hanem Te mindent megszereztél, és felszabadítottál bennünket a félelem alól a hálára és öröme. Köszönjük, Urunk, hogy így tekinthetünk életünk dolgaira, akár a jó dolgokra, akár a földi szemmel nézve rosszakra. Hogy így bízhatjuk Rád életünk minden területét, hogy így bízhatjuk Rád gyülekezetünket is, hogy Te vezesd azon az úton, amelyen hitünknek cselekedetei is vannak. Így építsd a mi gyülekezetünket lelkileg, testileg, fizikailag egyaránt. Kérünk, Urunk, a gyászolókért, hogy hitükben meg ne rendüljenek, hanem ajándékozd meg őket olyan hittal, amely túllát síron és halálon, az örökkévalóságba. Kérünk, Urunk, a betegekért, a kísértések között lévőkért. Kérünk azokért, akik rabjai valamilyen szenvedélynek. Te szabadítsd meg őket, mert Nálad van, Urunk, a szabadítás! Úr Jézus Krisztus! Vezesd a Te népedet az örökkévalóság felé, és könyörülj ezen a világon, hogy minél többen Téged megismerjenek, minél többeket ments ki az istentelenségből, és ments ki abból is, hogy akik bálványimádók, és akik magukat imádják, és cselekedeteiket imádják (hiszen ilyenek is vannak bőven). Urunk! Munkáldj kegyelmed szerint, és hadd valljuk meg azt a reménységünket, hogy várjuk vissza győzedelmes Krisztusunkat. Ó, Urunk, Jézus Krisztus jövel hamar!

Ámen.